

Eerste Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. Commissie OCW
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Utrecht, 2 juni 2020

Betreft: wetsvoorstel afschaffen fusietoets

Geachte leden van de Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Op 9 juni 2020 spreekt u over het afschaffen van de fusietoets in het funderend onderwijs. Het wetsvoorstel heeft tot doel schoolbesturen ruimte en mogelijkheden te geven om makkelijker samen te werken en het hoofd te bieden aan de gevolgen van bevolkingskrimp, zodat de kwaliteit en diversiteit van het onderwijsaanbod gegarandeerd blijft. De vereiste zorgvuldigheid bij samenwerking en fusie blijft gewaarborgd door het wettelijke instemmingsrecht van de medezeggenschapsraad. De PO-Raad en VO-raad willen met deze brief het belang van dit wetsvoorstel benadrukken bij uw commissie.

Veel scholen in het primair en voortgezet onderwijs hebben sinds enige jaren te maken met de gevolgen van krimp. De komende jaren zal het aantal leerlingen nog verder dalen. Voor het voortgezet onderwijs gaat het aantal leerlingen buiten de vier grote steden met (ruim) 140.000 leerlingen (16%) dalen. Dat zijn meer dan 100 scholen, gemeten naar de gemiddelde schoolgrootte van nu. Hoewel in het primair onderwijs de grootste krimpgolf achter de rug is, zijn de gevolgen minstens tot en met 2024 te merken. De gevolgen zijn groot, de oplossingen complex en de aanlooptijd naar die oplossingen is lang. Om een divers en hoogwaardig aanbod in stand te houden, moeten scholen tijdig anticiperen op dalende leerlingenaantallen. Samenwerking met andere scholen is hiervoor de oplossing. Het is van groot belang dat scholen hiervoor de noodzakelijke ruimte en mogelijkheden krijgen.

Bureaucratie en vertraging door fusietoets

Een fusie tussen scholen of besturen kan noodzakelijk zijn om een divers en hoogwaardig onderwijsaanbod in de regio in stand te kunnen. Door de fusietoets wordt tijdig en adequaat reageren op krimpscenario's vaak aanzienlijk vertraagd en bemoeilijkt, zo blijkt ook uit de evaluatie van deze toets. De toets heeft zo'n afschrikwekkende werking, dat procedures voor een broodnodige fusie soms zelfs niet worden gestart. Een instrument dat destijds in het leven is geroepen om de vorming van al te grote instellingen in het mbo te voorkomen, is een kolossaal, bureaucratisch blok aan het been van het zeer kleinschalig georganiseerde funderend onderwijs geworden.

Medezeggenschapsraad blijft fusie toetsen

De Wet medezeggenschap geeft scholen al genoeg handvatten om een voorgenomen fusie op een andere wijze te toetsen. In artikel 15, derde lid, is bepaald dat de medezeggenschapsraad (MR) instemmingsrecht heeft bij plannen voor een fusie tussen scholen. De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) neemt die rol over als schoolbesturen willen fuseren.

Als alle belanghebbenden het erover eens zijn dat fusie de beste oplossing is, vormt de onzekerheid over de uitkomst van de zware fusietoets een bureaucratisch en onnodig obstakel.

In het funderend onderwijs vormen grotere besturen geen gevaar voor de diversiteit. Die wordt immers vooral bepaald op schoolniveau. Deze kleinschaligheid is niet te vergelijken met het mbo en hoger onderwijs waar vaak duizenden leerlingen op één school zitten.

Afschaffen van de fusietoets zorgt voor behoud van een grotere diversiteit en keuzevrijheid voor de ouders, bereikbaarheid en kwaliteit van scholen in krimpgebieden. Wij pleiten er dan ook met kracht voor dat u instemt met het wetsvoorstel om de fusietoets af te schaffen.

Met vriendelijke groet,

Anko van Hoepen

Vice voorzitter PO-Raad

Hein van Asseldonk

Vicevoorzitter VO-raad